

ECB

Mario Draghi heeft nog een laatste keer fors uitgehaald. Hij kondigde midden september een nieuwe reeks maatregelen aan om de economie extra zuurstof toe te dienen. De depositorente werd met tien basispunten verlaagd van -0,4 naar -0,5 procent, een nieuw historisch dieptepunt. De basisrente blijft ongewijzigd op 0 procent. De depositorente is de rente die banken moeten betalen om hun overtollige cashreserves elke nacht bij de ECB te parkeren. De achterliggende bedoeling is dat de negatieve depositorente de banken aanmoedigt hun geld zo veel mogelijk aan het werk te zetten door het uit te lenen aan bedrijven en gezinnen in plaats van het doelloos in kas te houden.

De ECB gaat ook opnieuw staats- en bedrijfsleningen kopen: vanaf 1 november in een tempo van 20 miljard euro per maand. Economen hadden gerekend op een hoger bedrag, 30 miljard euro per maand, maar dan wel slechts gedurende één jaar. Op het nieuwe inkoopprogramma is geen einddatum gekleefd.

Draghi stuurde tijdens de persconferentie nog een boodschap naar de overheden van de eurolidstaten, namelijk dat de overheden moeten investeren. Draghi wijst er al langer op dat de ECB niet de enige partij is die de Europese economie overeind moet trachten te houden, maar hij legde er gisteren opmerkelijk veel nadruk op. Het moeilijke is echter dat landen die het zich kunnen permitteren, zoals Nederland en Duitsland, een bijna volledige tewerkstelling hebben en dus niet geneigd zijn nu een gigantisch stimulusprogramma op poten te zetten. De landen met een hoge schuldgraad zoals Italië zullen dat wel zien zitten, maar zij moeten binnen de afspraken van het Europese groei- en stabiliteitspact blijven.

Voor de banken en de spaarders is de daling van de depositorente een slechte zaak. De kans op een nulprocent spaarrente of zelfs een negatieve rente neemt toe in Europa, dus betalen voor je spaargeld. In Duitsland staat op grote spaartegoeden al een negatieve spaarrente en ook in andere lidstaten wordt erover gesproken. In België bestaat een wettelijke minimumrente van 0,11 procent op spaarboekjes.

BREXIT

Het Britse Hoogerechtshof heeft premier Boris Johnson een blamage bezorgd door zijn opschorting van het parlement onwettig te verklaren. Johnson had het parlement laten opschorten van 9 september tot 14 oktober. Door het parlement te laten opschorten, wilde hij het debat kortwieken over een chaotische no-dealbrexit op 31 oktober. Na deze juridische blamage eisten de oppositiepartijen het ontslag van Johnson maar dat ontslag uitlokken door een motie van wantrouwen in te dienen, leek dan weer een brug te ver, omdat de oppositie zo vreesde de hardlinkse Labour-leider Jeremy Corbyn aan de macht te helpen. En zelfs al zou Johnson vallen, dan

krijgt de Boris Johnson zelf waar hij al weken met zijn radicale brexitkoers op aanstuurt: vervroegde verkiezingen.

Hoeveel nederlagen hij ook lijdt, Johnson houdt wel degelijk de eindzege voor ogen. Hij weigert een no-deal brexit uit te sluiten. Maar de oppositieleden en ook tal van dissidente partijgenoten stemden een wet die Johnson verplicht brexituitstel te vragen tot 31 januari, tenzij hij voor de nakende deadline een brexitdeal door het parlement kan loodsen. Johnson zegt dat het wel degelijk zijn doel is een nieuwe deal met Brussel te beklinken op de Europese top van 17 oktober.

Na May koos Johnson strategisch voor de harde brexitaanpak. Na drie jaar zal het VK op 31 oktober desnoods zonder deal uit de EU stappen, hoe economisch schadelijk dat ook is. Hij wil zuivere brexiteer zijn en overkomen als de man die 'de wil van het volk' respecteert, in tegenstelling tot de volksvertegenwoordigers die de brexit maar blijven uitstellen. Hoe populistisch en gecontesteerd Johnsons aanpak ook mag zijn, hij lijkt wel degelijk aan te slaan. In de polls zijn de tory's nu duidelijk de grootste partij.

FED /US

De Federal Reserve verlaagde midden juli en midden september de rente met 0.25%. De Fed wenst hiermee de economische expansie op koers te houden ook als het handelsconflict tussen China en de VS escaleert. De Fed komt hiermee alleszins voor een deel tegemoet aan de verzuchtingen van Trump hoewel de president een nog snellere verlaging van de rente wil.

Voor de rest van 2019 en zelfs 2020 worden er geen nieuwe renteverlagingen verwacht temeer omdat de groeiprognoze voor 2019 licht verhoogd werd.

Voor het eerst sinds de financiële crisis in 2008 heeft de Amerikaanse centrale bank meerdere keren liquiditeiten in de repomarkt moeten pompen. De Fed heeft tientallen miljarden in het financiële systeem moeten pompen om deze markt voor erg korte leningen te kalmeren. De meeste experts noemen het fenomeen tijdelijk, maar sommigen zien een structureel probleem. De belangrijke reporente, waarmee veel partijen zich op korte termijn financieren, schoot op bepaalde momenten veel hoger, van 2,2 naar pieken van 8 procent.

De Democraten hebben de sprong richting impeachment gewaagd. Hun uitdaging is nu genoeg munitie tegen Trump te verzamelen omdat hij zijn macht gebruikt zou hebben voor eigen gewin. Trump zou immers een buitenlandse leider hebben verzocht om een binnenlandse politieke tegenstander te beschadigen. Trump reageerde zoals gewoonlijk met tweets en een reeks speeches om het vuur bij zijn kiezersbasis op te poken. Hij noemde de klokkenluider een spion.

Nathalie De Rijcke

27 september 2019